

Yurt Gezileri ve Trakya¹ Melihat TÜZÜN², Kübra YILDIZ³

Öz

Cumhuriyet döneminde ülkemizin güzelliklerini yerinde görmek ve ressamların buraların resimlerini yapmaları için Devlet tarafından Yurt Gezileri düzenlenmiştir. Yurt Gezileri, topluma sanatçıyı ve sanatını sevdiren, sanatçının da memleketini, halkın yaşam koşullarını ve kültürünü görmesini ve tanınmasını sağlamıştır. Bu gezilerde, sanatçılar, toplumsal olaylara daha duyarlı yaklaşım sağlamıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, Trakya Bölgesi'ne gelen Bedri Rahmi Eyüboğlu, Saip Tuna, Nurullah Berk ve Arif Kaptan'ın çalışmaları araştırılmış, incelenmiş ve analiz edilmiştir. Sonuçta, Yurt gezileri ile, sanat alanında yenilikçi bir adım atılmış ve sanatçıların sanat üretimleri resmi olarak desteklenmiştir.

Anahtar Sözcükler

Resim
Ressam
Yurt
Gezi
Trakya

Makale Hakkında

Geliş Tarihi: 07.02.2023

Kabul Tarihi: 10.04.2023

Doi:
10.20304/humanitas.124860

Country Trips and Thrace

Abstract

In the Republican period, Country Trips were organized by the State in order to see the beauties of our country on site and for the painters to paint these places. While the Country Trips made the society love the artist and his art, it also enabled the artist to see and get to know his hometown, the living conditions and culture of the people. In these trips, artists were provided with a more sensitive approach to social events. In this study, in which the qualitative research method was used, the studies of Bedri Rahmi Eyüboğlu, Saip Tuna, Nurullah Berk and Arif Kaptan, who came to the Thrace Region, were researched, examined and analyzed. As a result, with these trips, an enrichment and diversity was seen in Turkish painting. As a result, an innovative step was taken in the field of art and the art productions of the artists were supported with the country tours.

Keywords

Painting
Painter
Country
Trip
Thrace

About Article

Received: 07.02.2023

Accepted: 10.04.2021

Doi:
10.20304/humanitas.124860

¹ Bu çalışma, 22.10.2022 tarihinde VIII. INCSOS Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi'nde sunulmuş özet bildirinin genişletilmiş ve güncellenmiş halidir.

² Prof., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Resim Bölümü, Tekirdağ/ Türkiye, melihattuzun@gmail.com, ORCID: 0000-0003-3644-7958

³ Arş. Gör., Trakya Üniversitesi. Güzel Sanatlar Fakültesi, Resim Bölümü, Edirne/Türkiye, yldzz-kubra@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-2493-0264

Giriş

Resim sanatı; toplumu sosyal, siyasal, dinsel ve psikolojik bağlamda etkileme gücüne sahiptir. Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluş yıllarında hedeflenen çağdaşlaşma sürecinde hükümet, sanatın gücünü kullanmak istemiştir. Erken dönem Cumhuriyet politikasını sanat yoluyla topluma kazandırmak için sanatı ve sanatçıyı destekleyen faaliyetler gerçekleştirilmiştir.

Bu amaç doğrultusunda 1932 yılında Halkevleri açılmış ve 1940 yılında Köy Enstitüleri kurulmuştur. Ancak bunlar sonuç vermeyince sanatçıyı köylere gönderme fikri ortaya çıkmıştır. 1938-1944 yılları arasında Yurt Gezileri düzenlenmiş ve sanatçı ile halkı bir araya getirmek amaçlanmıştır. Bu yıllar arasında 63 il merkezine 6 gezi düzenlenmiş, gezilere katılan 48 sanatçı tarafından yüzlerce resim yapılmıştır.

Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Türk resim sanatında önemli bir yeri olan Yurt Gezileri ve Sergilerinin, sanatçılara kazandırdıkları üzerinde durmak ve özellikle Trakya'ya gelen sanatçıların kimler olduğu ve burada hangi eserleri yaptıklarını araştırmak, göstermek ve çözümlenmeyi amaçlamaktadır.

Materyal, Yöntem ve Bulgular

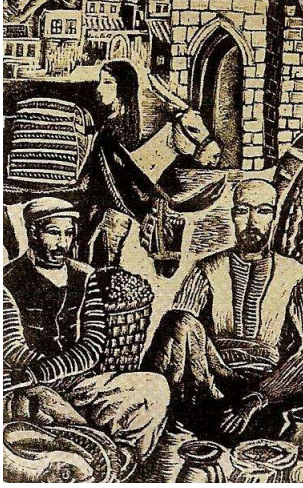
Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemi kullanılmış, literatür taraması ve internet ortamında doküman analizi yapılarak bulgulara ulaşılmıştır. Yurt gezileri ve özellikle Bedri Rahmi Eyüboğlu, Nurullah Berk, Saip Tuna ve Arif Kaptan gibi Trakya Bölgesine gelen ressamın eserleri araştırılmış ve incelenmiştir. Araştırma kapsamında bu eserlerin bir kısmına ulaşılmış, birçoğuna ulaşılamamıştır. Görsellertle desteklenerek örnekler verilmiş ve bu doğrultuda yapılan değerlendirme ve bulgularla sonuca ulaşılmıştır.

Yurt Gezileri

1938-1944 yılları arasında Cumhuriyet Halk Partisi tarafından başlatılmış olan Yurt Gezileri, Türk sanatını derinden etkileyen bir programdır. Program kapsamında, her yıl farklı illere, 10 sanatçının gönderilmesi sağlanmıştır. “Yurt Gezileri ve Sergileri” nde, sanatçılar desteklenmiş ve ülkemizin güzelliklerini yerinde görerek, desenler, resimler yapmaları sağlanmıştır. Sanatçıların seçimini, Devlet Güzel Sanatlar Akademisi hocaları tarafından yapılmış, sanatçıların tüm masrafları CHP yönetimi tarafından ödenmiştir.

Milli mücadeleyi özümseyen sanatçı, çalışmalarında kendi düşüncelerinden çok toplumun düşüncelerine göre hareket etmiştir. Sanat için sanat kavramının yanı sıra toplum için sanat yapmayı benimseyerek, toplumun düşünce yapısına göre eserlerini üretmiştir.

Yurt Gezileri altı gezi olarak düzenlenmiş, 63 ile sanatçı gönderilmiştir. Gidilecek illerde sanatçıların çalışma ortamını ve barınma ihtiyaçlarını Halkevleri tarafından karşılanacaktır. 63 ile 1938-43 yıllarında 63 şehre düzenlenen yurt gezilerine katılan ressamın eserleri seçici kurul tarafından değerlendirilip ödül verilecektir.

Şekil 2. Turgut Zaim, Kayseri'de Bir Çar, I. Yurt Gezisi.

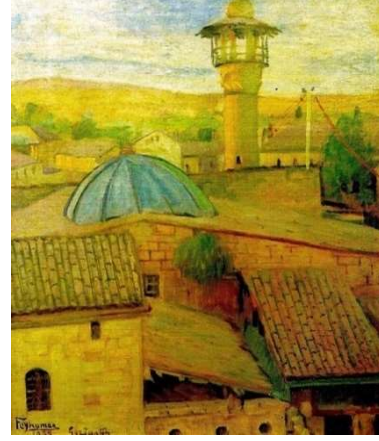
Şekil 1. Hamit Görele, V. Yurt Gezisi, Çankırı'da Düğün, 1942.

1930 yılında, Cumhuriyetin ilan edildiği gün olan 29 Ekim'de resim ve heykel sanatçılarının her yıl Ankara'da bir sergi açmasına karar verilir. 1939 yılında ilki düzenlenen bu sergiler, Devlet Resim ve Heykel Sergileri olarak bilinir ve günümüze dek gelenekselleşerek her yıl açılmaya devam etmiştir. Her sergi için de bir broşür çıkartılmıştır. 1 ila 3 ay arasında şehirlere gönderilen sanatçılar döndüklerinde resimlerini politika ve sanat eleştirmenlerinden oluşan bir jüriye sunmakta, seçilen resimler de ödüllendirilmektedir. Ödüllerin yanı sıra Ankara, İstanbul ve Konya olmak üzere sergilenmektedir. Devlet Resim ve Heykel Sergileri, günümüze kadar gelerek ülkemizin sanat ortamında önemli yer tutmuştur. Ülkenin sanatsal gelişimin bir göstergesi olmuş, yeni eğilimler ilgi çekmiş ve sergide yer alan resim ve heykeller üzerine tartışmalar gündeme gelmiştir (Ersoy, 1998, s. 24).

Bu etkinlik kapsamında, devlet sanatçıların yol masraflarını ve zorunlu giderlerini karşılanmıştır. 1938-1943 yılları arasında 63 ilde 6 gezi düzenlenerek ve toplamda 675 resimden, Yurt Resimleri koleksiyonu oluşturulmuştur. Koleksiyondan geriye kalanlar Devlet Resim ve Heykel müzelerindedir.

Şekil 3. Feyhaman Duran, Tabakhane Köprüsü, I.Yurt Gezisi.

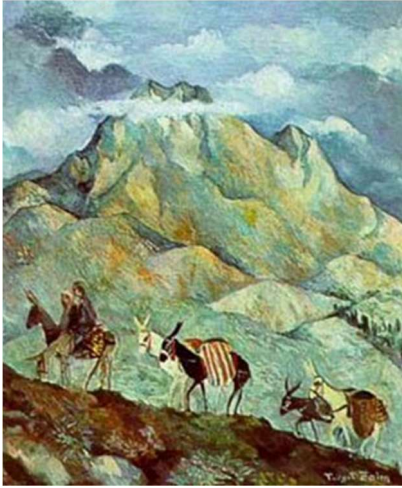
Şekil 4. Feyhaman Duran, Gaziantep Ömeriye Camisi, I.Yurt Gezisi.

II. Dünya Savaşı'nın yıkıcı etkisinin ardından devlet ekonomik sıkıntıya girmesiyle yurt gezileri için ödenek ayrılamaz ve 1945 sonrası bu geziler sonlandırılır. Ancak yurt gezilerinde yapılan eserlerin korunması ve saklanması için yeterli çalışmalar yapılmadığı için eserlerin çoğu kaybolmuştur.

Yurt Gezileri, sanatçıları etkilemiştir ve Anadoludan panoramik görüntüler, Anadolu kültürüne ait folklorik öğeler ve köylüler sanatçıların eserlerinde konu olarak ele alınmıştır. Ayrıca, bu durum ulus bilincini oluşumuna ve ulusal değerlerin önemini göstermiştir.

Sanatçıların ve eserlerinin topluma kazandırılması ve ulusal dinamiklerden güç alınması gerekliliği, Cumhuriyet döneminin genel olarak benimsediği görüştür. Ayrıca cumhuriyetle birlikte, tüm sanatların yeni kültürel ideolojinin yayılmasında yer alması gerektiğine inanılmıştır. Çok yakın bir geçmişte Kurtuluş Savaşı'nı yaşamış ve güçlü devletlerle savaşmış bir ülkenin aydınlarının, sanat alanında ulusal karakter ve özgürlük gibi kavramları desteklemeleri anlaşılabilir bir tavır değildir. Ayrıca devlet bu sergilerle birlikte milli mücadeleyi topluma kazandırmayı hedeflemiştir.

Yurt Gezileri, katılan bütün sanatçıları üzerinde etkiler yaratmış olsa da sanatçıların parlamasını ve sanatlarında zirveye ulaşması açısından çok önemli olmuştur. Yurt Gezileri ressamlar üzerindeki etkileri kadar grupların gelişimine de etkileri önemlidir. D grubunun geleneksel çerçeveye dönüşü, o zamana kadar güçlü sanatçılarıyla yerel kaynaklarla modern arayışları birleştirmeye çalışan Müstakillerin konumunu etkilemiştir. Resim sanatı tarihi bakımından ilginç ve anlamlı kılan en önemli olgu, o zamana kadar klasisizme karşı yenileşmenin ve değişimin kışkırtıcısı rolünü üstlenen ve Nurullah Berk'in ifadesiyle, kendi ölçüleri içinde "insanı ve doğayı tepen" D Grubu'nun değişiminde oynadığı roldür (Turan, 1998, s. 30-35).

Şekil 5. Turgut Zaim, Erciyes, II. Yurt Gezisi, Kayseri, 1939.

Şekil 6. Elif Naci, Çarşamba'nın Çarşambası, III. Yurt Gezisi, 1940.

Yurt gezilerine katılan sanatçılar atölye çalışmalarındaki arayış ve yoğunluğun ardından doğayla ve insanla yüz yüze gelmenin yarattığı bir coşkuyla tuvallerini boyamışlar ve en fazla ürün verdikleri dönem olmuştur. Ressamlar Yurt Gezileri sırasında atölyelerindeki arayışlar içinde geliştirdikleri biçimleri bir yana bırakmış, doğa ve insan karşısında özgürce çalışmışlar ve gezilerin sonunda kendilerine bir yol bulmuşlardır. Yurt Gezilerinden sonra hiçbiri gittikleri illere geri dönmemiş, kübizm ve akademik çalışmalardan etkilenmiş kendi özlerine kavuşmuşlardır. Bu açıdan bakıldığında hiç biri bir daha Yurt Gezilerinde yaptıkları gibi resimler yapmasa da, bu geziler kendi özlerini bulmada belirleyici bir geçiş dönemi oluşturduğunu söylenebilir.

Yurt Gezileri ve Trakya

Yurt Gezisi için Trakya Bölgesine giden Bedri Rahmi Eyüboğlu, Saip Tuna, Nurullah Berk ve Arif Kaptan'ın resimleri araştırıldığında, Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Edirne konulu eserlerine ulaşılabilmiş, Arif Kaptan'ın iki, Saip Tuna'nın bir, Nurullah Berk'in Tekirdağ'da yaptığı resimlerine ulaşamamıştır.

Tablo 1 Yurt sergilerinde Trakya

Birinci Yurt Gezisi	Altıncı Yurt Gezisi
Bedri Rahmi Eyüboğlu - EDİRNE	Nurullah Berk - TEKİRDAĞ
	Arif Kaptan - ÇANAKKALE
	Saip Tuna - KIRKLARELİ

Devlet katkısıyla yurt gezilerine gönderilen ressamlar arasında yer alan Bedri Rahmi Eyüboğlu, 1938 yılında I. Yurt Gezisinde, eşi Eren Eyüboğlu ile beraber Edirne'ye gitmiş ve şehrin tarihini ve doğal güzelliklerini eserlerine yansıtmıştır. Dönemin İçişleri Bakanı Şükrü

Kaya'ya gönderdiği telgrafta: “Güzel Edirne'den muvaffak birkaç eserle dönebilmek için, bütün gayretimle çalışmaya başlarken sonsuz teşekkür ve hürmetlerimi sunarım” demiştir (Eyüboğlu, 2015, s. 33).

Sanatçıların yurt gezilerinde coşku içinde katılmış oldukları varsayılabilir. Bu gezilerde görülen köylülerin yaptığı nakışlarının, biçimsel öğeler olarak bazı resimlerinde görülmeye başlanmıştır. Zengin yerel ve folklorik değerlere sahip olan Anadolu'nun, sanatçıları etkilemesi çok doğaldır.

Bedri Rahmi Edirne'de; Tunca Boyu, Çarşı İçi, Muradiye'de Kahve, Arda Boyu ve Eski Değirmen, Kirişhane'de Hamam ve Dağlar, Çarşı İçinde Eski Hamam, Muradiye'de Eski Sokak, Saat Kulesi, Gazi Mihal' de Minaresiz Cami resimlerini yapmıştır.

“Arda Boyu” eserinde monokrom, açık koyu lekelerin dağılımı ile oluşturulan eser, Arda Nehri kenarından bir enstantanedir. Ayrıntıya girilmeden, kısa sürede yapılan bir desen görünümündedir. (Keskin, 2012, s. 141-151).

Şekil 7. B. Rahmi Eyüboğlu, Arda Boyu, 55x46 cm, 1938-43, I. Yurt Gezisi.

Şekil 8. Bedri Rahmi Eyüboğlu, Arda Boyu, 55x46 cm, 1938-43, I. Yurt Gezisi.

Bedri Rahmi Eyüboğlu bir yazısında; “Bu gezilerin en güzel tarafı, kendilerini memleket içerisinde lüzumsuz bir lüks eşyası gibi görmeye başlayan ressamlarımıza, bir işe yaramak fırsatı vermiş olmasıdır” demiştir (Tansuğ, 1986, s. 216). Bu alanda en büyük çabayı da

“giderek folklor özentisi modalara dönüşen, kırık dökük resim çalışmalarının bile öncüsü sayılabilecek Bedri Rahmi Eyüboğlu gösteriyor; nakışlar, renkler, düzenler üstüne yazılar da

yayımlıyordu. Aynı zamanda kıvrak nazım üslubu yakalayan Bedri Rahmi'nin ana temaları, büyük çoğunlukla folklorik değerleri ve bunlara ilişkin duyguları içeriyordu” (Tansuğ, 1986, s. 216).

Şekil 9. B. Rahmi Eyüboğlu, Edirne'den, Tuval üzerine

Edirne için Bedri Rahmi Eyüboğlu:

“İstanbul'a hiç benzemeyen bir yönü gösterecek renk ve çizgileri bulmakta çok zorlandım. İrmak kenarlarındaki söğütler olmasa, Edirne İstanbul'un aynısı olacaktı... Edirne'ye özgü o söğütleri istediğim gibi yorumlayamadığıma eminim, ama o gökteki mavi tonu tuvale doğru olarak geçirmeyi başardıysam kendimi mutlu sayacağım” demiştir (Yılmaz, 2021, s. 501-502).

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun Edirne'de yaptığı resimlerinin hepsi doğayı ele almış ve eserlerinde figür kullanmamıştır. Yazdıklarından ve eserlerinden anlaşılacağı üzere, şehrin kırsal bölgelerine gitmiş ve insanların olmadığı nehrin kıyılarında resimlerini yapmayı tercih etmiştir. Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun “Kirişhane Manzara” adlı eser mavi ve kahve tonlarının hâkim olduğu dışavurumcu yaklaşımla resmedilmiş, kompozisyonu güçlü ve etkili bir resim görülmektedir. Meriç nehri üzerinden Kirişhaneye doğru bakılmaktadır.

Şekil 11. B. R. Eyüboğlu, Kirişhane Manzara, TÜYB, 55 x 46, Tarihsiz.

Şekil 10. B. Rahmi Eyüboğlu, Tunca Köprüsü, TÜYB, 38x41, I. Yurt Gezisi, 1938.

Bedri Rahmi, Edirne konulu resimlerinde, Meriç ve Arda nehri kenarı söğütlerinin yanı sıra Edirne'nin tarihi köprüleri, camilerini de resimlerinde konu edinmiştir. "Tunca Köprüsü" adlı eserinde resmin odak noktasına köprü yerleştirilmiş, etraftaki aksöğütler ayrıntıya girilmeden, mavinin tonlarında çok az yeşillerle desteklenmiştir. Bedri Rahminin üslubu bu resimlerinde dikkat çekmektedir.

Şekil 12. B. Rahmi Eyüboğlu, Edirne'de Saat Kulesi, tuval üzerine yağlıboya, 41 x 33.

Şekil 13. B. Rahmi Eyüboğlu, Edirne'de Eski, TÜYB, 38 x 46. 1938.

Araştırmalar sonucunda Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun, Edirne'de Eski Sokak ve Saat Kulesi eserlerinin siyah beyaz fotoğrafları bulunmuştur. Bu eserlerde de sanatçının eserlerinde siyah beyaz ton değerlerini ne kadar yetkinlikle kullandığı dikkate çekmiştir. Mekânın ve zamanın ruhu bu resimlerde hissedilmektedir.

Şekil 14. B. R. Eyüboğlu, Muradiye'de Kahve, I. Yurt Gezisi,

İstanbul'dan sonra Edirne'de bulunan Eyüboğlu, istediği görünümünü Edirne'ye geldiğinde bulamamış, Dördüncü Yurt Gezisinde Çorum'da bulmuştur. Eyüboğlu, Anadolu halkını eserlerinde Çorum'da yansıtmış, Edirne'deki çalışmaları doğa manzaralarından oluşmaktadır.

Trakya'da bulunan diğer sanatçı olan Nurullah Berk'in eserleri, plastik değerlerin yanı sıra, genellikle kültürümüzün en ilgi çekici sorunlarına değinmesinden dolayı çok önemlidir. Cumhuriyet dönemine ait bir sanatçı olmasından dolayı dünyaya açılması, batıyı öğrenme sürecinde kişiliğini oluşturmuştur. Nurullah Berk, 1930 yılından itibaren Türkiye'de yeni arayışlar doğrultusunda gelişme göstermiş, süreç içinde Doğu-Batı birleşimine dayalı kübist ve soyutlamaları eserlerinde üretmiştir. Eserlerindeki kübist etkiler çoğunlukla Türk ve Doğu kültürünün çağdaş görüntülerinden oluşmaktadır. Sanatta Batı etkisinin yoğunluk kazandığı dönemde, sanatında geleneksel yolu kullanarak farklı bir arayış içinde olmuştur (Berk, Erol ve Dirilten, 1996, s. 8-20).

Nurullah Berk, Amasya'ya 1940 yılında III. Yurt Gezisinde, Tekirdağ'a 1943 yılında VI. Yurt Gezisinde gitmiştir. Tekirdağ eserleri kaybolmuştur. Nurullah Berk'in Tekirdağ'da; Karada Kayık, Balıkçılar, Kahve, Deniz Kıyısı (Keskin, 2012) resimleri yaptığı düşünülmektedir.

Arif Kaptan Çanakkale Denizi adlı eserinde fırtına öncesi deniz ve gökyüzündeki kasveti, renkleri açık koyu ton farkları ile göstermiştir. Bu eserde ufak bir balıkçı teknesi fırtınaya ve belirsizliğe doğru gittiği görülmektedir. Duralit üzerine küçük ebatlı bu resim, sanatçının ayrıntıya girmeden renk lekelerini hızlı bir şekilde ele aldığı izlenimi vermektedir.

Şekil 15. Arif Kaptan, Çanakkale Denizi, 1943, Duralit üzerine yağlıboya, 21x27.

Şekil 16. Arif Kaptan, Kilitbahir, 1943.

Arif Kaptan, ilk dönem çalışmalarında izlenimci anlayış ön plandadır. Paris'te bulunduğu süre boyunca ilk önce Fovizm etkisinde eserler üretmiş ardından Kübizm'den etkilenerek, renk uyumuna önem bir sanat anlayışına yönelmiştir. Geometrik formları kullanarak vitrayı anımsatan soyut düzenlemeler eserlerini oluşturmuştur. Eserlerindeki

kullandığı biçimler, formlar doğanın hiçbir görünümünü veya nesnesini yansımaz. Son yıllarda ise eserlerinde soyut anlatımından uzaklaşarak yeniden doğayı yansıtan biçimler kullanmıştır.

Arif Kaptan, Kastamonu'ya 1940 yılında III. Yurt Gezisinde, Çanakkale'ye 1943 yılında VI. Yurt Gezisinde gitmiştir. Ülkü Milli Kültür Dergisi için yaptığı kapak tasarımında Çanakkale Kilitbahir Kalesini denizden bakış açısıyla çizdiği desenini kullanmıştır. Bu desende, sanatçı ön planda kıyıya yanaşmış iki balıkçı teknesi ve balıkçıları, arka planda köy evleri ve taştan yapılmış kaleyi çizmiştir. Bu eser, dönemin sandalları ve grup halinde limanda sohbet eden balıkçıların kıyafetleri hakkında bilgi verdiği için dönemi yansıtan, önemli bir belge niteliğindedir.

Klasik resme hayranlık duyan Saip Tuna, Atatürk portresi adlı resmiyle bilinmektedir. Eserleri arasında doğayı gerçekçi yansıtan peyzajları da vardır. Saip Tuna, 1940 yılında III. Yurt Gezisinde Maraş'a, Kırklareli'ne 1943 yılındaki VI. Yurt Gezisinde gitmiştir.

Şekil 17. Saip Tuna, Trakya'da bir köy, TÜYB, 45.5x60 cm, Kırklareli, Tarihsiz.

Saip Tuna, Kırklareli'de bulunduğu; Harman (kompozisyon), Lüleburgaz Kervansaray, Dere Köylü İhtiyar, Ali Ağa (Kırklareli), Mehmet Pehlivan, Pembe Başlıklı kız, Kırklareli, Babaeski Cami, Lüleburgaz Cami, Vizeli Kız ve Mandıralı Kız resimlerini yaptığı bilinmektedir.

Sonuç ve Bulgular

Türkiye, 1923'ten 1945'e kadar tek parti parlamenter sistemle yönetildi. Cumhuriyet Halk Partisi'nin kültürel etkinlikler düzenlediği Halkevleri aracılığıyla, 1938'den 1944'e kadar süren yurt gezilerini düzenlemek için sanatçılar Anadolu'ya gönderilmiştir. Türk resim sanatındaki seçilmiş sanatçıların davet edilmesiyle, Yurt Gezileri kapsamında altı gezi düzenlenmiş ve bu geziler kapsamında 48 ressam 63 vilayete gönderilmiş ve 675 resimle

dönmüşlerdir. Bu dönemin bitiminde farklı yurt görüntülerini resimlerinde yansıtan sanatçıların koleksiyonları zenginleşmiştir. Bu yurt gezilerinin gerçekleştirmeleri için sanatçılara ödenek ve ödüller verilmiştir. Bunun yanı sıra her yıl seçilen eserler Ankara Devlet Resim ve Heykel Müzesinde toplanarak 29 Ekim Cumhuriyet Bayramı'nda sergi açılacaktır. Sanatçılara resim yapmaları için sağlanan bu imkânlar, devletin sanatçıları destekleme politikasıdır.

Bazı resimlerin devlet tarafından satın alınarak, devlet kuruluşlarınca kullanılması, sanatçıların ödüllendirilmesi de devletin sanata ve sanatçıya bir desteği olarak değerlendirilebilir. Devlet sergilerindeki farklı bir konu da sanatçıların toplumla ilişkisi sağlamaktır.

Eserleri üretmek için Anadolu'ya giden sanatçılar, toplumu birçok açıdan resimlerinde ele alma şansı bulmuşlardır. Sanatçılar Anadolu insanını işlemiş, Anadolu folklorik değerleri ve nakış işlemlerini de biçimsel olarak eserlerinde yansıtmışlardır. Bu konuda ilk akla gelen sanatçı Bedri Rahmi Eyüboğlu'dur. Anadolu nakış ve kilim formlarını kendine özgü bir biçimde yapıtlarına yerleştirmiştir. Ressamlar bu süre zarfında serbest çalışma fırsatı bulmuşlardır ve edindikleri izlenimler daha sonra yapacakları çalışmalara kaynak olmuştur. Cumhuriyet tarihinde halkla buluşan aydınlar arasında ressamalarda yer almıştır.

Bu gezilerle beraber Türk resminde konularda bir zenginleşme ve çeşitlilik görülmüştür. Bazı ressamlar bu gezileri zamanla unutturken, bazı ressamların da kişiliğine ve sanatına bu geziler önemli katkılar sağlamış, onların sanat yaşamına önemli ölçüde etkilemiştir. Bedri Rahmi Eyüboğlu Anadolu'nun çoğu yerini gezerek, eserlerinde yarı soyut ve dışavurumcu bir doğa görünüşüyle, geleneksel yaşama yönelik konular işlemiştir.

Yurt gezileri ile ressamlar, kendi yaşadıkları ülke gerçekleri ile yüz yüze gelmişlerdir. Anadolu'nun o eşsiz manzaraların yansısı Anadolu'nun zor koşullar altında yaşayan halkı da görmüşler, buralarda hasta insanlar, kirli sokaklar, caddeler, hayvanlarla beraber yaşayan insan manzaraları ile de karşılaşmışlardır.

Yurt gezilerinde yapılan resimlerin birçoğunun nerede olduğu bilinmemektedir. Resimlerin kaybolması sanat üretimi kadar, resimlerin korunmasının, muhafaza edilmesinin de önemli olduğunu göstermektedir. Ülkede müzelerin açılması, koleksiyonculara müzayedelerde verilen resimlerin sanatçıların ve tarihlerinin belgelenecek arşivlenmesi önem oluşturmaktadır. Büyük heyecanla başlanıp altı kez düzenlenen yurt gezileri sessizce sona ermiştir.

Sonuç olarak, Yurt gezileri ile Cumhuriyet dönemi ortamındaki devlet politikası doğrultusunda, sanat alanında yenilikçi bir adım atmıştır.

Kaynakça

- Berk, N., Erol, T. ve Dirilten, A. (1996). *Nurullah Berk*. İstanbul: Garanti Bankası, Ada Yayınları.
- Ersoy, A. (1998). *Günümüz Türk Resim Sanatı*. İstanbul: Bilim Sanat Galerisi.
- Eyüboğlu, H. ve Kızıler, R. (Ed.). (2015). *Bedri Rahmi Eyüboğlu ve Çağdaşlarından Mektuplar, Bir Mektup Yazardır!* İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Keskin, C. (2012). Yurdu Gezen Ressamlar. *SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (27), s.141-151.
- Yılmaz, G. (2021). *Erken Cumhuriyet Dönemi Türk Resim Sanatında Edirne Görünümleri*. (E, Karaca Ed.) Tarih Öncesinden Cumhuriyete Edirne Üzerine Araştırmalar. Trakya Üniversitesi. I. Baskı. s.501-502.
- Tansuğ, S. (1986). *Çağdaş Türk Sanatı*. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Turan, E. (Ed.). (1998). *Yurt gezileri ve Yurt resimleri (1938-1943)*. İstanbul: Millî Reasürans Sanat Galerisi.